

SEE MORE JESUS · WANTTOSEEMORE.COM

Waaqayyo Jabaa — Qorannoo Macaafa Qulqulluu kan Lakkoofsota Strong'sii Qabu

**YEESUS SILAA UUMAMASAA BEETLEHEM DURA — SAGALEE HEDDUMMINAA, ERGAMAA
WAAQAYYOO, MUKA ISAAQ IRRATTI**

Hundee Barumsa Amantii Bibilaa — Wangeela Yesus Kristos

Jecha Eegalchaa

Kutaan kun eenyummaa Yesus gaafata, uumama irraa jalqabee, iddoo Waaqayyo "Nama fakkaattii keenyaan haa uumnu" jedhetti. Inni ergamaa Waaqayyo kan namoonni fuulaa fuulatti argan, Waaqa jedhaniin waamaman, hordofa. Mudaan kutaa kanaa muka Yisaaq irratti kaa'ame, ilma tokkicha kan Abrahaam jaallatu sanaan xumurama. Deebiin hundinuu Macaafa Qulqulluu mataa isaa irraa, jechoota Macaafa Qulqulluu mataa isaa keessaa dhufa.

Gaaffilee Sadii Qayyabiin Kun Deebisu:

1. Yoo Waaqni tokko ta'e, "nu" jedhamee Uumama 1:26 keessatti dubbatu eenyu?
2. Ergamaan Gooftaa kan namoonni fuula fuulaan wal argan, Waaqa jedhanii waamanis eenyu?
3. Muka Yisaaq, ilma tokkicha irratti fe'ame sun maal eeggachaa ture?

Riifensa Banuu

Isaayyaas 9:6 Mucaan nuuf dhalateera; ilmi nuuf kennameera; mootummaan gatiittii isaa irra jiraata. Innis Gorsaa Dinqisiisaa, Waaqa Jabaa, Abbaa Bara baraa, Mootii Nagaa jedhamee ni waamama.

MUCHAA TOKKO NUUF DHALATE + ILMI TOKKO NUUF KENNAME --> MAQAAN ISAA WAAQA JABAA JEDHAMEE WAAMAMA.

Waggaa dhibba torba dhalachuu Yesuus dura, raajichi ijoolleen kun "Waaqa Jabaa" jedhamee waamamuu akka barreesse. Daa'imni Yesuus godaa beeyladaa keessa ciise. Caqasicha suuta dubbisi. Caqasoonni kunneen ergaa guutuu qorannoo kanaa ni ibsu.

A. WAAQA "KOTTAA (LET US)" JEDHE — WAAQA TOKKO, WARRA DUBBATAN TOKKO OL

A1. Uumama 1:26 Waaqnis, “Kottaa akka bifa keenyaatti, akka fakkeenya keenyaattis nama uumnaa; isaanis qurxummii galaanaa irratti, simbirroo samii irratti, horii irratti, lafa hundumaa fi uumamawwan lafa irra munyuuqan hundumaa irratti aangoo haa qabaatan” jedhe. (27) Kanaafuu Waaqni akka bifa isaatti nama uume; akka bifa Waaqaatti isa uume; innis dhiiraa fi dubartii taasissee isaan uume.

NAMA FAKKEENYA KEENYAAN, BIFA KEENYAAN HOJJENNA --> WAAQAYYOOS NAMA BIFA ISAATIIN UUME.

(Yaada koo dhuunfaa: Uumama 1:26 fi Uumama 1:27 walitti dubbisi. Garaagarummaa lamaan gidduu jiru hin salphisin. Uumama 1:26 "nu" fi "keenya" jedha. Uumama 1:27 "fakkaattii isaa" fi "Waaqayyo uume" jedha, lamaan isaaniis muuxannoo tokkichaa ta'ani. Kitaabni Qulqulluun caqasa lamaan kana dhiifama malee wal bira qabee dubbata. Kitaabni Qulqulluun lamaan isaanii salphaatti ni dubbata.)

A2. Uumama 3:22 Waaqayyo Waaqnis, “Kunoo namni waan gaarii fi waan hamaa beekuudhaan nu keessaa akka isa tokkoo ta’eera. Ammas harka isaa hiixatee, ija muka jireenyaa ciratee nyaachuun, bara baraanis jiraachuun isaaf eeyyamamuu hin qabu” jedhe.

NAMICHI AKKA ISAA TOKKOO KEENYA TA’EE, WAAN GAARII FI HAMA BEEKA.

A3. Uumama 11:7 Kottaa mee gad buunee, akka isaan wal hin hubanneef afaan isaanii waliin dhoofnaa!”

KOTTAA GAD HAA BUUNU, AFAAN ISAANIIS HAA JEEQNU.

A4. Isaayyaas 6:8 Anis sagalee Gooftaa kan, “Ani eenyunan ergadha? Eenyutu nuuf deema?” jedhu nan dhaga’e. Kana irratti ani, “Kunoo anuu jira. Na ergi!” nan jedhe.

EENYUNAN ERGA? EENYUTUS NUUF DEEMA?

(Yaada koo dhuunfaa: Isaayyaas 6:8 sirriitti ilaali. Isaayyaas 6:8 keessatti bifoondi lamaan walduraa duubaan tokkuma keessatti argamu: "Eenyun erga" fi "eenyu nuuf deema" jedhamee. Dubbataan tokkichi bifa tokkicha (singular) fi bifa baay'inaa (plural) walitti fayyadama. Kun dogoggora barreeffamaa miti. Kun Waaqayyo of ibsuuf jecha jecha baay'inaa fayyadamuu miti. Fakkeenya kun kitaabota Macaafa Qulqulluu adda addaa keessatti, jaarraawwan hedduu keessatti yeroo baay'ee mul'ata.)

A5. Keessa Deebii 6:4 Yaa Israa’el dhaga’i; Waaqayyo Waaqni keenya Waaqayyo tokkicha.

[H259 echad ■]

YAA ISRAA’EL DHAGA’I; WAAQAYYO WAAQNI KEENYA WAAQAYYO TOKKICHA.

(Yaada koo dhuunfaa: Keessummeessii 6:4 qorumsa guutuu qo’annoo kanaa bulcha. Waaqni tokkicha. Waaqonni lama hin jiran. Waaqonni sadii hin jiran. Waaqonni hedduun hin jiran. Keessummeessii kamiyyuu qo’annoo kana keessa jiru kan Waaqa lammaffaa argisiisu jedhamee yaadamu sirriitti hin dubbifamne jechuudha. Keessummeessii 6:4 mallattoo qorumsa kanaa dha. Jecha Ibrootaa isa "tokko" jedhu kan caqasa kun fayyadame ilaali. Jechi kun echad jedhama. Echad jechuma galgala fi ganamni guyyaa TOKKO jedhamuun fayyadame dha, ta’u iyyuu guyyaan kutaa lama qaba. Echad jechuma dhiirri fi niitiin isaa foon TOKKO jedhamuun fayyadame dha, ta’u iyyuu dhiirri fi niitiin nama lama. Kitaabni Qulqulluun jecha "tokko" isa nama tokko caalaa isa keessa qabu filate. Uumama 1:26 booda "kottaa" jechuun Waaqayyo dubbate galmeessa.)

A6. Isaayyaas 45:5 Ani Waaqayyo; ana malee kan biraa hin jiru; ana malee Waaqni tokko iyyuu hin jiru. Ati na beekuu baattu iyyuu, ani sin jabeessa;

ANI WAAQAYYO + ANA MALEE KAN BIRAA HIN JIRU + ANA MALEE WAAQNI TOKKO IYYUU HIN JIRU.

(Yaada koo dhuunfaa: Isaayyaas 45:5 gama biraa dhugaa kanaa ni ibsa. Qorannoon kun Isaayyaas 45:5 hin dhiisu. Waaqayyo ifatti dubbata akka isaaf ala Waaqni biraa hin jirre. Wanti qorannoon kun fuula kanneen hafan keessatti argatu kamiyyuu takkaa Waaqa lammaffaa dabaluu hin danda’u. Wanti qorannoon kun dhugumatti argatu Waaqa lammaffaa caalaa nam-dinqisiisaa fi gaarii dha. Qorannoon kun Waaqa tokkicha kan ofii isaa saba tokkoof beeksisu ni arga.)

B. ISA ERGAMAA WAAQAYYOO JEDHAMEE WAAMAMU — KAN AMMAS WAAQAYYO JEDHAMEE WAAMAMU

Jechi Ibrootaa "ergamaa" jedhamee hiikame malak (H4397) dha. Malak jechuun nama ergame jechuudha. Malak ergaa nama ergamee sanaa ibsa malee, uumama nama sanaa hin ibsu. Kitaabni

Qulqulluun nama ergame addaa kana waliin maal akka godhe seenaa armaan gadii keessatti mee ilaali.

B1. HAAGAAR GAMMOOJJII KEESSA — ISHEEN MAQAA ISAAF BAAFTE

Uumama 16:7 Ergamaan Waaqayyoo gammoojjii keessatti, burqaa bishaanii tokko biratti Aggaarin arge; burqaan bishaanii sunis karaa Shuuritti geessu irra ture. **[H4397 malak ■]** (8) Ergamaan sunis, “Yaa Aggaar, garbittii Saaraa, ati eessaa dhufta? Eessa dhaquutti jirta?” jedhe. Isheenis, “Giiftii koo Saaraa baqachuuttin jira” jetteen. (9) Kana irratti ergamaan Waaqayyoo sun, “Gara giiftii keetiitti deebi’i; gad of qabiitii isheef buli” jedheen. (10) Ergamaan Waaqayyoo sunis itti dabalee, “Ani sanyii kee akka malee nan baay’isa; sababii baay’ina isaatiifis namni tokko iyyuu lakkaa’uu hin danda’u” jedhe.

ERGAMAAN WAAQAYYOO NI JEDHE, SANYII KEE BAAY’INAAN NAN BAAY’ISA.

Uumama 16:13 Isheenis maqaa Waaqayyoo isheetti dubbate sanaa, “Elroo’ii” jettee waamte. Isheen, “Ani dhugumaan Isa na argu sana argeera” jetteertiitii.

ISHEENIS MAQAA WAAQAYYOO ISHEETTI DUBBATE SANAA, “ELROO’II” JETTEE WAAMTE.

(Yaada koo dhuunfaa: Wanti lama Uumama 16 keessatti dubbistuu dhaabuu qaban jiru. Isa jalqabaa, inni "ergamaa Waaqayyoo" jedhamu, "Ani sanyii kee nan baay'isa" jedha. Ergamaan Waaqayyoo "Waaqayyotu sanyii kee baay'isa" hin jenne. Ergamaan Waaqayyoo akka nama waan baay'isu sanaatti dubbata. Kan lammaffaa, barreeffamni Macaafa Qulqulluu mataan isaa, yaada Haagaar utuu hin ta'in, ergamaa Waaqayyoo kana "Waaqayyoo isheetti dubbate" jedha. Haagaar immoo nama tokkicha kana "Ati Waaqayyoo" jettee waamti. Himaan kitaaba Uumamaa Haagaar wajjin walii gala.)

B2. HARKA ISAAQ IRRATTI — INNI OFIIN OFII ISAATIIN KAKATE

Uumama 22:11 Ergamaan Waaqayyoo garuu, “Abrahaam! Abrahaam!” jedhee samii keessaa isa waame. Abrahaamis, “Kunoo asan jira” jedhee deebise. (12) Innis, “Ati harka keetiin gurbicha hin tuqin; waan tokko illee isa hin godhin. Waan ati ilma kee, ilmuma tokkicha anaaf jettee hin mararfatiiniif, ani akka ati Waaqa sodaattu amma beekeera” jedhe.

ATI ILMA KEE, ILMA KEE TOKKICHA ANA IRRAA HIN HAMBIFNE.

Uumama 22:15 Ergamaan Waaqayyoo sunis samii keessaa lammata Abrahaamin waamee (16) akkana jedheen; “Waaqayyoo akkana jedha; sababii ati waan kana gootee fi ilma kee, ilmuma kee tokkicha illee na hin dhowwatiniif ani maqaa kootiin nan kakadha; (17) ani dhugumaan eebba, sin eebbisa; sanyii kees akkuma urjii samiitii fi akkuma cirracha qarqara galaanaa nan baay’isa. Sanyiiwwan kees magaalaawwan diina isaanii ni dhuunfatu. (18) Waan ati naa ajajamteef sabni lafa irraa hundinuu karaa sanyii keetiin eebbifama.”

ANI OFUMA KOOTIIN NAN KAKADHE, JEDHA GOOFTAAN --> SANYII KEETIIN SABOONNI LAFAA HUNDI EEBBIFAMU.

(Yaadota koo dhuunfaa: Jechoota lama kan Uumama 22:11-18 keessa jiran hubadhu. Jechi jalqabaa "Ilma kee narraa hin dhoowwatte" jedha. Abrahaam ilma isaa Waaqayyoo aarsaa dhiheessaa ture. Dubbataan jecha kanaa akka ilmi sun isarraa hin dhoowwatamin dubbata. Jechi lammaffaan immoo "Ani mataa kootiin kakadheera," jedha Gooftaan. Bara durii namni tokko nama isa caalu tokkoon kakachuu ture. Ergamaan uumame kan ergaa qofa geessisu ofiin isaatiin hin kakatu. Ergamaan uumame maqaa kakuu Waaqayyoo waliin waraqaa kakuu hin mallatteessu. Ibroota 6:13 sababa isaa nuu hima. Ibroota 6:13 Waaqayyoo mataa isaatiin akka kakate hima. Ibroota 6:13 sababa kana hima: "inni isa caalu waan hin qabneef.")

B3. YAAQOOB NAMA TOKKO WAJJIN LOLE — IDDICHAAFIS "FUULA WAAQAYYOO" JEDHEE MOGGAASE

Uumama 32:24 Yaaqoob immoo kophaa isaa hafe; namichi tokkos hamma lafti bariitutti wal’aansoo isa qabe. (25) Namichis yommuu akka Yaaqoobin mo’achuu hin dandeenye argetti, buusaa luqqeettuu Yaaqoob tuqe; yeroo inni namicha wajjin wal’aansoo qabettis luqqeettuun Yaaqoob ni adoode. (26) Namichis, “Waan bari’uu ga’eef gad na dhiisi” jedhe. Yaaqoob garuu, “Yoo ati na eebbifte malee ani gad si hin dhiisu” jedhee deebise.

NAMNI TOKKO ISA WAJJIN LOLE --> ANI SI HIN GADHEFTU, HANGA ATI NA EEBBISTUTTI.

Uumama 32:28 Namichis, “Ati sababii Waaqaa fi namoota wajjin wal’aansoo qabdee mo’atteef si’achi Israa’el jedhamta malee Yaaqoob hin jedhamtu” jedhe. (29) Yaaqoobis, “Maaloo maqaa kee natti himi” jedheen. Inni garuu, “Ati maaliif maqaa koo gaafatta?” jedheen. Ergasiis inni achumatti isa eebbise. (30) Yaaqoobis, “Ani ifaan ifatti Waaqa argeeraatii; lubbuun koo garuu oolfamteerti” jedhee iddoo sana Phenii’eel jedhee moggaase.

AKKA ILMA MOOTII WAAQAYYOO WAJJIN HUMNA QABDA --> ANI FUULA FUULAAN WAAQAYYON ARGEERA, LUBBUUN KOOTIS EEGAMTEERTI.

(Yaada koo dhuunfaa: Barreeffamni Uumama 32 nama kana "nama" jedha. Namichi Yaaqoob wajjin lolu kun Yaaqoob "WAAQAYYO WAJJIN" humna akka qabu dubbata. Yaaqoob lafa sana "fuula Waaqayyoo" jedhee moggaase. Yaaqoob jireenyi isaa akka oolfame dubbata. Yaaqoob nama kanaan maqaa gaafata. Yaaqoob maqaa hin arganne, deebiin isaaf kenname gaaffii qofa. Gaaffii deebii hin arganne kana yaadadhu. Gaaffiin walfakkaataan kun ammas kitaaba Kitaaba Qulqulluu biraa keessatti, waggoota dhibbootaan booda, deebi'ee ni mul'ata.)

B4. DAGGALA IBIDDAAN GUBAMEE — ERGAMAA ANI ANI DHA TA'E

Ba’uu 3:2 Achittis Ergamaan Waaqayyoo daggala boba’u keessaa arraba ibiddaa keessaan isatti mul’ate. Museenis daggalli sun boba’u illee akka hin gubatin arge. (3) Museenis, “Daggalli kun maaliif hin gubatu laata? Ani itti goree waan dinqisiisaa kana ilaaluu qaba” jedhe. (4) Waaqayyos yommuu akka Museen ilaaluu achi gore argetti, Waaqni daggala sana keessaa, “Musee! Musee!” jedhee isa waame. Museenis, “Kunoo ani asan jira” jedhee deebise. (5) Waaqni immoo, “As hin dhi’aatin; Sababii iddoon ati dhaabatu kun qulqulluu ta’eef kophee kee baafadhu” jedheen. (6) Itti fufees, “Ani Waaqa abbaa keetii, Waaqa Abrahaam, Waaqa Yisihaaqii fi Waaqa Yaaqoob” jedhe. Kana irratti Museen Waaqa ilaaluu waan sodaateef fuula isaa dhokfate.

ERGAMAAN GOOFTAA ARABA IBIDDAA KEESSAA ISATTI MUL'ATE --> WAAQAYYOOS ADDA MUKA SANAA KEESSAA ISA WAAME.

Ba’uu 3:14 Waaqnis Museedhaan, “ANI ANUMA; ati saba Israa’eliin, ‘Inni ANI ANUMA jedhu sun gara keessanitti na ergeera’ jedhi” jedheen.

ANI ANI DHA --> ANI DHA NA ERGE GARA KEESSANITTI.

(My personal thoughts: Exodus 3:2 says the angel of the LORD. Exodus 3:4 says the LORD, and God. The same bush, the same fire, and the same voice appear in both verses, two verses apart. The Bible never treats this as a contradiction. This same voice then gives the name that Israel would carry for ever: I AM THAT I AM.)

B5. MAANOWAAHIIFI NIITII ISAA — MAQAA DINQISIISAA TA'E

Abbootii Murtii 13:3 Ergamaan Waaqayyoos isheetti mul’atee akkana jedheen; “Kunoo ati dhabduu ijoollee hin qabnee dha; garuu ulfooftee ilma deessa.

ERGAMAAN WAAQAYYOOS ISHEETTI MUL'ATEE AKKANA JEDHEEN --> GARUU ULFOOFTEE ILMA DEESSA.

Abbootii Murtii 13:17 Sana booddee Maano’aan ergamaa Waaqayyootiin, “Akka nu yeroo dubbiin ati dubbatte fiixaan ba’utti ulfina siif kenninuuf maqaan kee eenyu?” jedhee gaafate. **[H6383 piliy ■]** (18) Innis, “Ati maaliif maqaa koo gaafatta? Inni akka malee dinqii dha” jedheen.

ATI MAALIIF MAQAA KOO GAAFATTA? INNI AKKA MALEE DINQII DHA” JEDHEEN?

Abbootii Murtii 13:20 Yeroo arrabni ibiddaa iddoo aarsaa irraa samiitti ol ba’etti ergamaan Waaqayyoo arraba ibiddaa keessaan ol ba’e. Maano’aa fi niitiin isaa waan kana arganii adda isaaniitiin lafatti gombifaman. (21) Ergamaan Waaqayyoo garuu deebi’ee Maano’aa fi niitii isaatti hin mul’anne. Maano’aanis akka inni ergamaa Waaqayyoo ta’e beeke. (22) Innis niitii isaatiin, “Nu Waaqa argineerraatii dhugumaan ni duuna!” jedhe.

ERGAMAAN GOOFTAA IBIDDA GUBAA IRRAA OL BA'E --> NUTI DHUGUMAAN NI DU'NA, WAAQAYYON ARGINEERAATII.

(Yaada koo dhuunfaa: Firdii 13 keessatti wantoonni sadii ni mul'atu. Maanoyaa akkuma Yaaqoob Uumama 32 keessatti gaafate sana, maqaa gaafate. Maqaan sun ammas Maanoyaa irraa dhokfame, kana yeroo kanaa immoo sababa ibsameen. Jechi Ibrootaa sababa kanaaf kenname piliy (H6383) jedhama. Kitaabni Qulqulluun (KJV) piliy jedhu "iccitii"

jechuudhaan hiike. Piliy jechuun waan hubatamuuf akka malee dinqisiisaa dha jechuudha. Piliy hidda dubbii tokko irraa, kan pele (H6382) jedhamu, jecha Isaayaas 9:6 keessatti "Dinqisiisaa" jedhamee hiikame, iddoo mucaan nuuf dhalate maqaa itti kenname irraa dhufe. Ergamaan Waaqayyoo isa kanaan tokko, ergasii arraba ibiddaa kan iddoo aarsaa keessaa ol ba'e. Yaadni Maanoyaa mataa isaa "ergamaa Waaqayyoo argine" jechuu miti. Yaadni Maanoyaa "Waaqayyoo argine" jechuudha.)

B6. AJAJAA MAGAALAA YARIKOO ALA — WAAQEFFATAME, KOPHEEN HIIKAME

Iyyaasu 5:13 Iyyaasuun yommuu Yerikootti dhi'aatetti, ol mil'atee nama goraadee luqqifame harkatti qabatee isa dura dhaabatu tokko arge. Iyyaasuun gara isaa dhaqee, “Ati gara keenya moo gara diinota keenyaa ti?” jedhee isa gaafate. **[H8269 sar ■]** (14) Innis deebisee, “Ani gara eenyuu iyyuu miti; garuu ani amma akka ajajaa loltoota Waaqayyoo dhufera” jedhe. Iyyaasuunis addaan lafatti gombifamee sagadee, “Ergaan Gooftaan koo garbicha isaatiif qabu maali?” jedhee isa gaafate. (15) Ajajaan loltoota Waaqayyoo Iyyaasuudhaan, “Sababii iddoon ati dhaabattu kun qulqulluu ta'eef kophee kee of irraa baasi” jedhe. Iyyaasuunis akkasuma godhe.

IYAASUUN FUULA ISAATIIN LAFATTI KUFEE SAGADE --> KOPHEE KEE MIILLA KEE IRRAA BAASI; IDDOON ATI IRRA DHAABBATTEE KANAAF QULQULLUUDHA.

ILAALCHA ADDA, TAATEE TOKKO — namoonni lama kophee isaanii baasuu akka qaban itti himame

Ba'uu 3:5 Waaqni immoo, “As hin dhi'aatin; Sababii iddoon ati dhaabatu kun qulqulluu ta'eef kophee kee baafadhu” jedheen.

SABABII IDDOON ATI DHAABATU KUN QULQULLUU TA'E EF KOPHEE KEE BAAFADHU" JEDHEEN.

(Yaada koo dhuunfaa: Ajaji tokko, jechoota walfakkaatoon, nama lamaaf, waggoota dhibbaan gargar deemanii kennamuu ilaali. Bishaan buqqee biratti, ajajni sagalee Macaafni Qulqulluun Waaqayyoo fi Gooftaa jedhee waamu irraa dhufa. Yerikoo alatti immoo, ajajni nama goraadee harka isaatti qabatee dhaabate biraa dhufa. Namni Yerikoo alatti dhaabate kun Iyaasu akka fuula isaan gadi kufee isa waaqeffatu heyyame. Namni Yerikoo alatti dhaabate kun Iyaasuun waaqeffannaa irraa hin dhoorgine. Kana waan ergamaan uumame dhugaa yeroo namni tokko isa waaqeffachuu yaalu godhu wajjin walbira qabi. Ergamaan sun, "Ani hidhata kee ta'e" jedha (Mul'ata 19:10). Ergamaan sun, "Waaqayyoo waaqeffadhu" jedha (Mul'ata 22:9). Yohaannis ergamaa waaqeffachuuf yeroo lama yaale. Ergamaan waaqeffannaa Yohaannis yeroo lama dide. Namni tokko iyyuu waaqeffannaa Iyaasu kan Yerikoo alatti hin didne.)

B7. AMMA KAKUUN HAARAA WAAN IFA TA'E TOKKO NI DUBBATA

Yohannis 1:18 Eenyu iyyuu takkumaa Waaqa hin argine; garuu Ilma Tokkicha Abbaa bira jiru sanatu isa beeksise. **[G1834 exegeomai ■] [G3439 monogenes ■]**

NAMNI TOKKO IYYUU TAKKUMAA WAAQA HIN ARGINE --> ILMI TOKKICHI ISA IBSEERA.

Yohannis 5:37 Abbaan inni na erges ofii isaatii waa'ee koo dhugaa ba'eera. Isin takkumaa sagalee isaa hin dhageenye; bifa isaas takkumaa hin argine.

ISIN TAKKUMAA SAGALEE ISAA HIN DHAGEENYE; BIFA ISAAS TAKKUMAA HIN ARGINE.

1 Xiimotewos 6:16 kan hin duune isa qofa; innis ifa namni tokko iyyuu itti dhi'aachuu hin dandeenye keessa jiraata; eenyu iyyuu isa hin argine; isa arguus hin danda'u. Ulfirii fi humni bara baraan isaaf haa ta'u. Ameen.

INNIS IFA NAMNI TOKKO IYYUU ITTI DHI'AACHUU HIN DANDEENYE KEESSA JIRAATA --> EENYU IYYUU ISA HIN ARGINE; ISA ARGUUS HIN DANDA'U.

Amma kutaawwan Macaafa Qulqulluu lamaan wal cinaa kaa'itii kutaawwan lamaan sana walitti dubbisi.

Kakuun Moofaan, yeroo hedduu, namoonni nama kana AKKA ARGAN, waliinis akka dubbatan, fuula isaa duratti akka nyaatan, isa waliin akka lolan, achumaanis akka jiraatan hima.

Kakuun Haaraa ifatti, yeroo sadii, akka namni tokko iyyuu Waaqayyo Abbaa hin argin, akkasumas namni tokko iyyuu Waaqayyo Abbaa argu hin dandeenye dubbata.

Ibsi lamaan isaanii dhugaa dha. Namni namoonni Kakuu Moofaa keessatti argan fi Abbaan namoonni ilaalu hin dandeenye kanaaf nama tokko miti. Yohaannis namni argame eenyu akka ta'e ni ibsa. Yohaannis akka jedhutti namni argame sun Ilma tokkicha, Ilma gudeeda Abbaa keessa jiruu dha. Yohaannis akka jedhutti Ilmi tokkicha sun Waaqa Abbaa gara namoonni itti isa arganitti geesseera.

[WABBILEE WALITTI QINDAA'AN — TOKKO ISAAN KEESSAA QOFAAN KANA HIN JEDHAMU]

(Yaada koo dhuunfaa: Kana irratti of eeggannoo fi amanamummaa qabaadhu, sababiin isaa iddoon kun sirriitti iddoo namni Kitaaba Qulqulluu irratti waan dabaluu jalqabuu danda'u. Wanti KALLATTIIN himame: barreeffamni Kakuu Moofaa mataa isaa nama ergame kana Waaqayyo fi Gooftaa jedhee waama, namoonnis nama ergame kana wal argan wanta wal fakkaatu dubbatu. Kutaan sun yaada dhuma miti. Kutaan sun waan sentenceonni jedhan sana. Wanti VERSICHOOTA WALITTI QABUUN ARGAME: namni mul'atu addaa kun addatti Ilma ta'uu isaa. Vearsii tokkichi "ergamaan Gooftaa Uumama 16 keessatti Yesuus dha" hin jedhu. Xumurni kun Yohannis 1:18, Yohannis 5:37, fi 1 Ximotewos 6:16 himoota Kakuu Moofaa cinaa kaa'uu fi eenyu argamaa akka jiru gaafachuun argama. Sababiin mallattoon (tag) achi jiruuf kanuma; mallattoonis achi ni tura.)

B8. ERGAMAA-KAN-GOOFTAA TA'E SANA AMMAS DHUMA KAKUU MOOFAA KEESSATTI MUL'ATA

Miilkiyaas 3:1 “Kunoo ani ergamaa koo isa fuula koo duraan karaa naaf qopheessu nan erga. Ergasii Gooftaan isin eeggattan akkuma tasaa gara mana qulqullummaa isaa ni dhufa; ergamaan kakuu kan isin hawwitan sun ni dhufa” jedha Waaqayyo Waan Hunda Danda'u. **[H4397 malak ■]**

ERGAMAA KOO NAN ERGA + INNI KARAA FUULA KOO DURA QOPHEESSA --> GOOFTAAN TASUMA MANA QULQULLUMMAA ISAATTI NI DHUFA, ERGAMAA KAKUU ISAATIS.

ILAALCHA ADDA, TAATE TOKKO — ergamaan waadaa galame, ergamaan ammoo ifaan mul'ate

Maarqos 1:2 Kitaaba Isaayyaas raajichaa keessatti akkana jedhamee barreeffameera: “Kunoo, ani ergamaa koo isa karaa kee qopheessu, si dura nan erga;” (3) “Sagalee nama, ‘Gooftaaf karaa qopheessaa; daandii qajeelaas isaaf hojjedhaa’ jedhee gammoojjii keessaa iyyu tokkoo.” (4) Kanaafuu Yohannis gammoojjii keessatti nama cuuphaa, dhiifama cubbuutiif immoo cuuphaa qalbii jijjiirrannaa lallabaa dhufe.

KUNOO, ANI ERGAMAA KOO ISA KARAA KEE QOPHEESSU --> GOOFTAAF KARAA QOPHEESSAA.

(Yaada koo dhuunfaa: Maalaakii 3:1 keessatti namoota erga bahan lama tokkicha keeyyata keessatti maqaa dhaan ibsa. Namni ergame tokko karaa qulqulleessuuf dursee deema. Namni ergame kaan immoo "Gooftaa" fi "ergamaa kakuu" jedhamee waamama. Namni ergame lammaffaan kun kan gara mana qulqullummaa Gooftaa mataa isaatii dhufuu dha. Maarqos Wangeela Maarqos yeroo jalqabu sarara Maalaakii 3:1 keessaa sana kaasee caqasa. Maarqos nama karaa qulqulleessu sana Yohannis, gammoojjii keessatti jedhee moggaasa. Kun immoo namicha ergame lammaffaa sana Maarqos yeroo sanatti maqaa malee dhiisa. Kakuun Moofaan ergamaa Gooftaa ta'e eeguun cufama. Kakuun Haaraan immoo ergamaa sana kan seenaa deemu sanaan banama.)

C. MUKA ILMA TOKKICHA IRRA KAA'AME — ABRAHAAMIIF ISHAAQ TULLUU IRRATTI

C1. Uumama 22:2 Waaqnis akkana jedheen; “Ilma kee Yisihaaq, ilma kee tokkicha isa jaallattu sana fudhiitii biyya Mooriyaa dhaqi. Tulluu ani sitti himu irratti qalma gubamu godhiitii isa dhi'eessi.”

[H3173 yachiyd ■]

AMMA ILMA KEE, ILMA KEE TOKKICHA YISIHAAQ, ISA ATI JAALATTU FUUDHI --> ACHITTIS AARSAA GUBAMU GODHII ISA DHIYEESI.

C2. Uumama 22:6 Abrahaamis qoraan aarsaa gubamuuf ta'u fuudhee ilma isaa Yisihaaqin baachise; ofii isaatii immoo ibiddaa fi billaa harkatti qabate. Isaan lamaan utuu walumaan deemaa jiranuu,

[H6086 ets ■]

ABRAHAAMIS QORAAN AARSAA GUBAMUUF TA'U FUUDHEE ILMA ISAA YISIHAQAQIN BAACHISE --> ISAAN LAMAAN UTUU WALUMAAN DEEMAA JIRANUU.

(Yaada kiyya dhuunfaa: Uumama 22:6 keessatti, abbaan muka hin baatu. Yisaaq muka sana gaara irratti baata. Abrahaam Yisaaqin muka sana irratti ni ciibsa. Jechi Ibrootaa muka kanaaf itti fayyadame ets (H6086) jedhama. Ets jechi muka jiraataa ibsuuf yeroo baayyee itti fayyadamu dha. Ets akkasumas jecha muka muramee ibsuuf yeroo baayyee itti fayyadamu dha. Ets jecha muka jireenyaatiif fayyadameen wal fakkaata. Ets jecha muka gidduu iddoo biqiltuu sanaa keessatti argameef fayyadameen wal fakkaata.)

C3. Uumama 22:7 Yisihaaq, “Yaa abbaa koo” jedhee abbaa isaa Abrahaamitti dubbate. Abrahaamis, “Asan jira ilma koo” jedhee deebise. Yisihaaqis deebisee, “Ibiddii fi qoraan kunoo ti; hoolaan qalma gubamuuf ta’u immoo eessa jira?” jedhe. (8) Abrahaamis deebisee, “Yaa ilma ko, Waaqni mataan isaa hoolaa qalma gubamuuf ta’u ni kenna” jedhe. Isaan lamaanis walumaan karaa isaanii itti fufan.

HOOLAAN AARSAA GUBAMUUF ITTI FUFU EESSA JIRA? --> WAAQNI OFUMA ISAAF HOOLAA QOPHEESSA.

C4. Uumama 22:13 Abrahaamis ol ilaalee kunoo korbeessa hoolaa kan gaanfi isaa daggala keessatti qabamee jiru tokko arge; innis dhaqee hoolaa sana fuudhee qooda ilma isaa qalma gubamu godhee dhi’esse.

KOREESSA GAAFA ISAATIIN CITAA KEESSATTI QABAME --> ILMA ISAA BAKKA BUUSEE AARSAA GUBAMU GODHEE DHIYEESSE.

Uumama 22:14 Kanaafuu Abrahaam iddoo sana “Waaqayyo ni kenna” jedhee moggaase; hamma har’aatti illee, “Tulluu Waaqayyoo irratti, ni kennama” jedhama.

TULLUU WAAQAYYOO IRRATTI, NI KENNAMA” JEDHAMA.

(Yaada koo dhuunfaa: Gaaffii ilmichaa Uumama 22:7 keessatti irra deebi’iitii ilaali: hoolaan eessa jira? Abrahaam gaaffii sana deebise. Deebiin Abrahaam waan inni beeku caalaa fagoo geessa. Abrahaam akkana jedha, "Waaqayyo hoolaa aarsaa gubamuuf mataa isaatiif ni kenna." Jechi kun hiika lama qabaachuu danda'a. Hiikni tokko, Waaqayyo hoolaa fayyadama isaatiif argata jedhu dha. Hiikni kaan immoo, Waaqayyo mataa isaa hoolaa taasissee ni kenna jedhu dha. Waan Waaqayyo guyyaa sana dhugumaan kenne KORMA HOOLAA ture, hoolaa xiqqaa miti. Korbeessi hoolaa jechuun hoolaa dhiiraa guddate dha. Korbeessi hoolaa kun bakka ilmichaa buutee gaanfa isaatiin qabamtee duute. Gaaffiin Yisihaaq karaa tokkoon tulluu irratti deebii argata. Gaaffiin Yisihaaq karaa biraatiin immoo banaa hafe. Hoolaan tokko ammas hafeera. Abrahaam bakka sana waadaa yeroo dhufaa ittiin moggaase: "Tulluu Waaqayyoo irratti ni argama.")

ILAALCHA ADDA, TAATEE TOKKO — ILMA MUKA BAADHATE, ILMA FANNOO BAADHATEE

Uumama 22:6 Abrahaamis qoraan aarsaa gubamuuf ta’u fuudhee ilma isaa Yisihaaqin baachise; ofii isaatii immoo ibiddaa fi billaa harkatti qabate. Isaan lamaan utuu walumaan deemaa jiranuu,

ABRAHAAM QORAAN SANA GUBBAA ILMA ISAA YISAAQ IRRA KAA'E --> LACHAN ISAANUU WAJJIIN DEEMAN.

Yohannis 19:17 Innis fannoo ofii isaa baadhatee iddoo Buqqee Mataa kan afaan Ibraayisxiitiin Golgootaa jedhamutti ol ba’e.

INNI FANNOO ISAA BAADHATEE GARA IDDOO GUMMAA GEESSU DEEME.

Yohannis 19:18 Isaanis achitti isa fannisan; isa wajjinis namoota biraa lama, isa tokko garanaan, kaan immoo garasiin, Yesuus immoo gidduu isaaniitti fannisan.

ACHITTI ISA FANNISAN + YESUUS GIDDUUTTI.

Yaada koo dhuunfaa: Abbaa, ilma tokkicha kan abbaan jaalatu, tulluu, muka dugda ilmaa irratti fe'ame, ilmi immoo muka sana baatee ol deemuu. Fakkeenyi kun Kitaaba Qulqulluu keessatti yeroo lama uumame. Yeroo jalqabaa, Uumama 22 keessatti, Waaqayyo billaa dhaabsise. Waaqayyo iddoo ilmaa hoolaa bakka bu'aa taasisse. Yeroo lammaffaa, fannoo irratti, namni du'a dhaabu tokko hin turre. Yeroo kanatti, Ilmi mataan isaa bakka bu'aa ture. Garaagarummaa biraa taatee lamaan gidduu jiru tokko hubadhu. Yisaaq gaafate, "hoolichi eessa jira?" Gaaffii Yisaaq san guyyaa sanatti deebiin hin argamne. Deebiin isaa achi booda, Laga Yordaanos biratti, Yohaannis irraa dhufe. Yohaannis nama gara isaatti deemaa ture tokko qubaan agarsiise.

C5. Yohannis 1:29 Guyyaa itti aanutti Yohannis utuu Yesuus gara isaa dhufuu argee akkana jedhe; “Ilaa Hoolaa Waaqaa isa cubbuu addunyaa balleessu!

ILAA HOOLAA WAAQAA ISA CUBBUU ADDUNYAA BALLEESSU.

C6. Uumama 22:2 Waaqnis akkana jedheen; “Ilma kee Yisihaaq, ilma kee tokkicha isa jaallattu sana fudhiitii biyya Mooriyaa dhaqi. Tulluu ani sitti himu irratti qalma gubamu godhiitii isa dhi’eessi.”

Yohannis 3:16 Kan isatti amanu hundi jireenya bara baraa akka qabaatuuf malee akka hin badneef, Waaqni hamma ilma isaa tokkicha kennutti addunyaa jaallateeraatii. **[G3439 monogenes ■]**

ILMA KEE TOKKICHA, ISA ATI JAALLATTU --> INNI ILMA ISAA TOKKICHA KENNE.

C7. Ibroota 11:17 Abrahaam yeroo Waaqni isa qoretti amantiidhaan Yisihaaqin aarsaadhaaf dhi’eesse. Isuma waadaa argate sanatu ilma isaa tokkicha aarsaa godhee dhi’eessuuf qophaa’e; (18) innis isuma Waaqni, “Sanyiin kee Yisihaaqiin siif waamama” jedheen sana. (19) Abrahaam akka Waaqni warra du’an keessaa nama kaasuu danda’u illee hubatee ture; kunis karaa tokkoon inni ilma isaa Yisihaaqin warra du’an keessaa deebisee argate jechuu dha.

ILMA ISAA TOKKICHA AARSAA GODHEE DHIYEESSSE --> WAAQAYYO DU’AA ISA KAASUU AKKA DANDA’U YAADEE.

(Yaada koo dhuunfaa: Barreessaan kitaaba Ibroota jecha Giriikii tokkoo Yisaaqiif fayyadame, kan Yohaannis Yesuusiif fayyadame. Jechi sun "hangafa tokkicha," monogenes (G3439) jedhamu. Barreessaan Ibroota waan Abrahaam gara tulluutti ol-ba’uu isaatiin yaadaa ture nutti hima. Abrahaam Waaqni mucaa sana warra du’an keessaa kaasuu akka danda’u yaadaa ture. Abrahaam dargaggoota tulluu jala turaniin, "Ani mucichaa fi as deemnee waaqeffannee, deebinees isinitti dhufna" jedheen. Abrahaam Yisaaqii wajjin tulluu irraa gadi deemuuf abdii qaba ture. Abrahaam Yisaaqii "fakkeenyaan" akka argate barreessaan Ibroota ni dubbata. Fakkeenyi asitti kan hiikamu suuraa ykn mallattoo jechuudha. Guyyaa sadii ergaa ajaja sanaa booda, ilmi kan du’eef wal-fakkaatu lubbuun deebi’e.)

YAADACHIISA IDDOO IRRATTI — yaadachiisa deggersa, kan caqasoonni ifatti hin dubbanne.

2 Seenaa 3:1 Solomoonis Yerusaaalem keessatti iddoo Waaqayyo abbaa isaa Daawititti mul’atetti Tulluu Mooriyaa irratti mana qulqullummaa Waaqayyoo ijaaruu jalqabe. Iddoon kunis iddoo Daawit oobdii Ornaa namicha gosa Yebuus sanaa irratti qopheessee dha.

SOLOOMOON MANA WAAQAYYOO YARUUSALEEM KEESSATTI, TULLUU MORIYAA IRRATTI IJAARUU JALQABE.

[WABBILEE WALITTI QINDAA’AN — TOKKO ISAAN KEESSAA QOFAAN KANA HIN JEDHAMU]

(Yaada koo dhuunfaa: Uumama 22:2, iddoo Waaqayyo Abrahaamin itti erge biyya Mooriyaa jedhee moggaase. 2 Seenaa 3:1, iddoo Solomoon itti mana qulqullummaa ijaare tulluu Mooriyaa, Yerusaaalem keessatti jedhee moggaase. Kanaafuu, tulluun aarsaa Yisaaq dhiyaate fi tulluun aarsaa mana qulqullummaa boodarraa hundi maqaa tokkuma qooddatu. Yerusaaalem kan waraanni Yesuusin dallaa magaalaa alatti fannisan magaalaa tokkuma. Wanti caqasoonni jedhan qofa dubbadhu. Caqasoonni Golgotaa kattaa Mooriyaa wajjin tokkuma ta’uu isaanii hin dubbatan. Caqasoonni garuu maqaa tokkuma, tabba gaarranii tokkuma, fi magaalaa tokkuma ta’uu isaanii dubbatu. Dubbiin Abrahaam mataa isaa "tulluu Waaqayyo irratti ni argama" jedha. Abrahaam dubbii kana yeroo dhufaa dubbate.)

CUFA

Yohannis 8:56 Abbaan keessan Abrahaam guyyaa koo arguuf gammadee ture; innis ni arge; ni gammades.” (57) Yihuudoonnis, “Umuriin kee waggaa shantama iyyuu hin guunne; yoos Abrahaamin argiteertaa?” jedhaniin. (58) Yesuusis, “Ani dhuguman, dhuguman isinitti hima; utuu Abrahaam hin dhalatin iyyuu ani anuma” isaaniin jedhe. (59) Kana irratti isaan isa dha’uuf jedhanii dhagaa guurratan; Yesuus garuu dhokatee mana qulqullummaatii ba’ee deeme.

ABRAHAAM DURA ANA JIRA. --> ERGASII DHAGAA ISA DARBACHUUF FUUDHAN.

(Yaada koo dhuunfaa: Taateewwan lamaan kana wal bira qabii garaagarummaan isaanii barsiisuu haa dandeenyu. Daggala keessatti, sagaleen ibidda keessaa “Ani Ani dha” jedha. Musee fuula isaa daggala biratti dhoksate. Mana qulqullummaa keessatti ammoo, namni tuuta nama baay’ee fuula duratti dhaabate “Ani Ani dha” jedha. Tuutni dhagaa fudhatan. Tuutni waan Yesus jedhe irratti hin wallaalle. Tuutni waan Yesus jedhe sirritti hubatan. Tuutni dubbii Yesus dhagaadhaan dhoowuu maluu ta’uu isaa murteessan. Kana malees, Yesus “Abrahaam osoo hin taane dura, ani ture” hin jenne. Yesus “Ani Ani dha” jedhe.)

QORAMA LEENJII

1. **Uumama 1:26 — Waaqayyos ni jedhe, Kottaa namicha bifa keenyaan uumnaa:**
 - a) fakkeenya keenyaan
 - b) kunoo, baay'ee gaarii ture
 - c) bifa Waaqayyootiin isa uume
2. **Uumama 16:13 — Isheenis Gooftaa isatti dubbate sana maqaa moggaafte:**
 - a) Ati Waaqayyo na argitu
 - b) Waaqayyoon fuula fuula wal argeen jira
 - c) Kunoo ana; na ergi
3. **Ba'uu 3:14 — Waaqayyos Museedhaan akkana jedhe:**
 - a) Ani Waaqa abbaa kee dha
 - b) Ani Isa Ani Ta'e
 - c) Ani Waaqayyo dha, kan biraan hin jiru
4. **Yohannis 8:58 — Yesuus immoo akkana isaaniin jedhe, Dhugaa, dhugaa isiniin jedha:**
 - a) Abbaan kee Abrahaam guyyaa koo arguuf gammade
 - b) Abrahaam dura, Ani jira
 - c) namni tokko iyyuu takkumaa Waaqayyoon hin argine
5. **Abbootii Murtii 13:22 — Maanoohis niitii isaatiin, Nuti dhugumaan ni duuna, jedhe:**
 - a) sababiin isaa ani nama arraba xuraa'aa qabuu dha
 - b) iddoo ati irra dhaabatte lafa qulqulluudhaa
 - c) sababii nu Waaqayyoon argineef
6. **Iyaasuu 5:15 — Ajajaan waraana Waaqayyoos Iyaasuudhaan akkana jedhe:**
 - a) Kophee kee miilla kee irraa baasi
 - b) Ati kan keenya moo kan diinota keenyaa?
 - c) gara giiftii keetitti deebi'i
7. **Uumama 22:8 — Waaqni mataan isaa hoolaa aarsaa gubamu qopheessa:**
 - a) ilma isaa Yisaaq irratti kaa'e
 - b) akkasitti isaan lamaan wal faana deeman
 - c) kunoo ibidda fi muka

DEEBII SIRRII: 1-a, 2-a, 3-b, 4-b, 5-c, 6-a, 7-b

AKKA QORANNOON KUN DAMEEFAME

AKKAATAA GAADDIDUUN IFATTI AKEEKUU: MUKNI DUGDA YISIHAQ IRRA KAA'AME (UUMAMA 22:6) FI FANNOO DUGDA ILMAA IRRA KAA'AME (YOHANNIS 19:17). GAADDIDUUN TULLUU IRRATTI MUL'ATE. DHAGNI IMMOO MAGAALAA ALATTI MUL'ATE.

--> KARAA BINEENSAA: "NU" FI "KEENYA" KAN UUMAMA 1:26 KEESSAA, "WAAQAYYO TOKKICHA" KAN KEESSA DEEBII 6:4 WALIIN WALITTI HIDHAMEE, QORANNOO GUUTUU WAAQUMMAA GARA BANUUDHAAF NU GEESSA. WAAQUMMAAN WAAQA TOKKICHA, ABBAA, ILMA, FI HAFUURA QULQULLUU AKKA NAMOOTAA ADDA ADDAATTI MACAFA QULQULLUU GUUTUU KEESSATTI MAQAAN ISAANII KA'E OF KEESSAA QABA. QORANNOON KUN QOFTI QARQARA QORANNOO GUUTUU SANAA TUQE.

--> MUL'ATA TA'UU DANDA'U: YAAQOOB NAMA ISA WALIIN LOLAA TURE SANA MAQAA ISAA AKKA ITTI HIMU UUMAMAA 32 KEESSATTI GAAFATE, GARUU NI DIDAME (UUMAMAA 32:29). MAANOYAAN ERGAMAA WAAQAYYOO MAQAA ISAA AKKA ITTI HIMU GAAFATE, DEEBIIN ISAA IMMOO MAQICHI PILIY (H6383) JEDHAMU, KAN BEEKAMUU HIN DANDEENYE AKKA DINQISIISAA TA'E TURE (MURAASOTA 13:18). ISAAYAAS ERGASII AKKANA JEDHA: MUCAAN NUUF DHALATU MOGGAAFAMA AJAA'IBSIISAA, PELE (H6382), HIDDA DUBBII SANUMA IRRAA MAQAA ITTI MOGGAASAMA (ISAAYAAS 9:6). MAQAAN KAKUU MOOFAA KEESSATTI DHOKFAMEE TURE, DAA'IMA TOKKO IRRATTI NI LABSAMA. DHUMA MACAFA QULQULLUU IRRATTI, YESUS FARDA ADII YAABBATEE SAMII KEESSAA YEROO BA'U, MAQAA NAMA TOKKO IYYUU HIN BEEKNE, ISA QOFATU BEEKA (MUL'ATA 19:12). MAQAAN SUN NI KENNAMA, MAQAAN SUNIS AMMA ILLEE QORANNOO KANA CAALAA GAD FAGOO DHA.

JECHOTA AFAAN GIRIIKII

“**dhalataa tokkicha**” — **G3439 monogenes** — kan dhalate qofa; kan gosa isaa keessaa tokko qofa; kan gosa isaa keessaa isa qofa jiru

Monogenes Ilma Waaqayyootiif ni fayyadama. Monogenes Yisihaaqiifis Ibroota 11:17 keessatti ni fayyadama.

“**beeksise**” — **G1834 exegeomai** — gad baasuu; alatti fiduu; guutummaatti himuu; beeksisuu

Namni tokko iyyuu Waaqayyoon hin argine. Ilmi tokkicha dhalate Waaqayyoon gara iddoo ifaatti baaseera, achittis Waaqayyoon argamuu danda'a.

JECHOTA IBROOTA

“**ergamaa**” — **H4397 malak** — kan ergame; ergamaa; maleykaa

Jechi kun ergaa argisiisa, uumama miti. Jechi kun namoota irratti in fayyadama. Jechi kun raajota irratti in fayyadama. Jechi kun uumamawwan samii irratti in fayyadama. Jechi kun kophaa isaatti wanti namni ergame sun MAAL akka ta'e sitti hin himu. Jechi kun kophaa isaatti namni tokko ergamuu isaa qofa sitti hima. Barreeffamni Macaafa Qulqulluu naannoo isaa jiru wanta hafe sitti himuu qaba. Barreeffamni Macaafa Qulqulluu naannoo isaa jiru seenaawwan kanneen keessatti dhugumaan wanta hafe sitti hima.

“**Waaqayyo**” — **H430 elohim** — Waaqayyo; waaqota; Waaqayyo dhugaa

Elohim jechuun bocaa baay'inaati. Elohim yeroo hedduu Waaqa dhugaa tokkicha ibsuuf, hojii dubbii mudduu waliin fayyadama. Jechi kun mataan isaa guutuu qorannoon kun ilaalu of keessaa qaba.

“**tokko**” — **H259 echad** — tokko; walitti dhufan; jalqaba

Ekaad jechuun jecha "Waaqayyo Gooftaan keenya Gooftaa tokkicha" jedhu keessatti argamuudha. Ekaad jecha wal fakkaataa kan galgalaa fi ganama guyyaa TOKKO jedhamuuf itti fayyadamameedha. Ekaad ammas jecha wal fakkaataa kan dhiirri fi niitiin isaa foon TOKKO ta'uuf itti fayyadameedha.

“**ilma tokkicha**” — **H3173 yachiyd** — qofa; tokkicha; kophaa jiraatu; jaalatamaa

Uumama 22 keessatti Yisihaaq yeroo sadii "ilma kee tokkicha" jedhamee waamama. Yachiyd jechuun isa tokkicha, kan biraa hin jirre jechuudha.

“**muka**” — **H6086 ets** — muka; muka (qoraan); jirma; giraaraa; ulee

Ets jechi Ibrootaa muraasa waan lamaan - muka jiraataa fi muka muramee - hammatu dha. Ets jechi mukaa kan Abrahaam gubbaa Yisihaaq irra kaa'e sanaa dha.

“**iccitii / dinqisiisaa**” — **H6383 piliy** — dinqisiisaa; dinqisiisaa hamma beekamuu hin dandeenye

Piliy jecha ergamaan Waaqayyoo Maanoohaaf maqaa isaa ibsuuf kenne dha. Piliy hidda dubbii maqaa pele Isaayaas 9:6 irratti argamu wajjin walfakkaata.

“**ajajaa / ilma mootii**” — **H8269 sar** — hoogganaa; angafa; ajajaa; ilma mootii; bulchaa

Sar mataduree namni goraadee luqqifame qabatee Yerikoo alatti of jedhu dha.

“**Ani Jira**” — **H1961 hayah** — ta'uu; jiraachuu; ta'uu

Hayaa jechuun jecha hundee kan "ANI ANI DHA" jedhu jalatti argamu, bosona ibiddaan gubamu sana keessatti dubbatame.

SOURCES & CREDITS

Scripture: New Ormo Contemporary Version (CC BY-SA 4.0) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated.

Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEP Bible TVTMS (CC BY 4.0).

Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEP Bible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0);

Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain).

Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1).

© SEE MORE JESUS · wanttoseemore.com — shared under Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0).